

**UCHWAŁA NR V/36/2024
RADY MIEJSKIEJ W KLESZCZELACH**

z dnia 28 listopada 2024 r.

w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kleszczele na lata 2025 - 2030

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 poz. 1465 i 1572), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 424 i 834) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Kleszczele na lata 2025-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

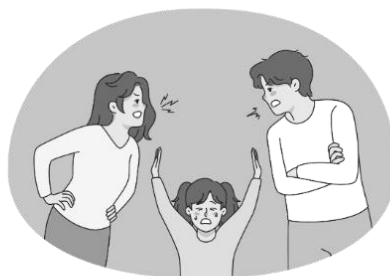
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Kleszczel.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

Przewodniczący Rady

Adam Sawicki

Załącznik do uchwały Nr V/36/2024
Rady Miejskiej w Kleszczelach
z dnia 28 listopada 2024 r.

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE

KLESZCZELE

NA LATA 2025-2030

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	3
PRZEMOC DOMOWA	4
DEFINICJA PRZEMOCY.....	4
FORMY PRZEMOCY	6
SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH	8
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	10
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	11
CHARAKTERYSTYKA GMINY KLESZCZELE	13
ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ.....	14
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY KLESZCZELE – ANALIZA DANYCH ZASTANYCH	20
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	24
ADRESACI PROGRAMU	33
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.....	33
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	34
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	34
WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	37
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW.....	38
SPIS TABEL.....	38
SPIS WYKRESÓW	38

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

MBP – Miejska Biblioteka Publiczna w Kleszczelach

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

MOKSiR – Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Kleszczelach

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczelach

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce

PP – Posterunek Policji w Czeremsze

PPP - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hajnówce

UM – Urząd Miejski w Kleszczelach

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

PRZEMOC DOMOWA

DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wielu działań przeciwdziałających temu zjawisku. W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.), przemoc domowa to *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na:*

niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

naruszenie ich godności, nietykalności cielesnej lub wolności, w tym seksualnej,

szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienie lub krzywdę,

ograniczenie lub pozbawienie dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

naruszenie prywatności lub wzbudzenie poczucia zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Źródło: Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej

W odniesieniu do zachowań przemocowych w środowisku rodzinnym zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu:

- ⇒ **Intencjonalność** – ma charakter świadomego i zamierzonego działania,
- ⇒ **Nierównowaga sił** – przewaga jednej ze stron, np. fizyczna, psychiczna czy ekonomiczna,
- ⇒ **Naruszanie praw i dóbr osobistych** – osoba stosująca przemoc narusza podstawowe prawa osób doznających przemocy, np. nietykalności cielesnej, godności, szacunku itp.,
- ⇒ **Powodowanie cierpienia i bólu** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody¹.

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydem. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker opisała cykl przemocy przedstawiający 3 fazy zachowań związanych z doświadczaniem przemocy w związku:

1. **Faza narastającego napięcia** – wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, zdenerwowana i prowokuje kłótnie, a pozostali członkowie rodziny czują strach i niepewność, przez co dążą do złagodzenia sytuacji.

2. **Faza ostrej przemocy** – wybuch gniewu, upust narastającego napięcia. Osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynów, których wcześniej by nie wyrządziła.

3. **Faza miodowego miesiąca** – okres okazywania skruchy przez osobę stosującą przemoc, która przekonuje, że sytuacja już się nigdy nie powtórzy.

¹Poradnik dla osób dotkniętych przemocą, Stowarzyszenie OPTA, s. 1

Po pewnym czasie napięcie znów zaczyna rosnąć i cykl się powtarza, lecz przemoc jest jeszcze gwałtowniejsza, skraca się faza „miodowego miesiąca”, faza narastającego napięcia i ostrej przemocy wydłużają się i mają gwałtowniejszy przebieg, a po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika i pozostają tylko 2 fazy².

FORMY PRZEMOCY

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

- 1. Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być różne, np. złamania, siniaki, poparzenia itp. Powodowana jest poprzez, np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
- 2. Psychiczną** – oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, upokarzanie, zawstydzanie).
- 3. Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie stosunku z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
- 4. Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez osobę stosującą przemoc. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych

²<https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/30-cykle-przemocy-w-rodzinie> [dostęp: 10.10.2024 r.]

osób sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku osoby stosującej przemoc albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.

5. Zaniedbanie – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych przede wszystkim dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia³. Omawiana forma przemocy dotyczy także relatywnie często seniorów.

6. Cyberprzemoc – przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a czy e-maila do drugiej osoby, aż po założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym⁴.

³J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane*, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

⁴Cyberprzemoc. *Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców*. NASK Akademia, Warszawa 2020.

SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy domowej dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy domowej gromadzonych przez Policję, w 2022 roku ogólna liczba osób doznających przemocy w Polsce kształtowała się na poziomie 71 631, w tym 73% stanowiły kobiety (51 935 osób), 15% – małoletni (10 982 osoby), z kolei 12% – mężczyźni (8 714 osób). W 2022 roku zanotowano 62 244 osoby stosujące przemoc, z czego zdecydowaną większość stanowili mężczyźni, tj. 55 426 osób (89%). W porównaniu do 2021 roku liczba osób doznających przemocy zmniejszyła się o 5,5% (4 130 osób), z kolei liczba osób stosujących przemoc spadła o 4,0% (2 602 osoby).

Według „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci” przeprowadzonej w 2021 roku na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej najpowszechniejszą formą przemocy domowej wobec dzieci w opinii badanych Polaków była przemoc psychiczna, a w następnej kolejności wybrane zostały: zaniedbanie i przemoc fizyczna. Odsetek 19% dzieci w Polsce doznał przemocy fizycznej, z kolei nieznacznie mniej – przemocy psychicznej (18%), z kolei 9% wskazało na przemoc ekonomiczną, a 8% na seksualną. Ponadto 54% mężczyzn i 45% kobiet przyznało się do użycia przemocy wobec dziecka w formie tzw. „dania klapsa”. Większość badanych, którzy byli świadkami przemocy zadeklarowało, że podjęło w związku z tym faktem działania (61%), wśród których najczęściej podano rozmowę, uświadomienie problemu (26%), zgłoszenie na Policję (20%) oraz pomoc społeczną (18%). Co ważne, przeważająca większość Polaków wykazała świadomość, że dziecko, które widzi przemoc między swoimi rodzicami również jest osobą doznającą przemocy (81%).

Warte uwagi są również badania z 2022 roku przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, na temat skali zjawiska przemocy domowej wśród grup społecznych, które w szczególny sposób są narażone na doznawanie przemocy, a mianowicie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Według tych

badań zdecydowana większość osób z niepełnosprawnościami, doznawało przemocy psychicznej (78,1%), natomiast 57,8% wskazało na przemoc fizyczną. Wśród seniorów rozkład procentowy odpowiedzi przedstawia się następująco: przemocy psychicznej doznawało 87,3% badanych, z kolei przemocy fizycznej i ekonomicznej po 43,1% respondentów⁵.

Również w 2023 roku przemoc wobec dzieci stanowiła poważne wyzwanie społeczne, pociągające za sobą szereg negatywnych konsekwencji dla rozwoju fizycznego, emocjonalnego i społecznego dzieci. Analiza statystyk opracowanych przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, rzuca światło na skalę problemu oraz konieczność podjęcia działań w celu zapewnienia dzieciom bezpiecznego środowiska do rozwoju. Z odpowiedzi udzielanych przez respondentów w wieku 11-17 lat wynika, że zdecydowana większość z nich (79%) choć raz doświadczyła w swoim życiu przemocy lub zaniedbania. Ponadto co czwarty ankietowany (27%) został kiedykolwiek pokrzywdzony za pośrednictwem więcej niż dwóch różnych form przemocy lub zaniedbania⁶.

Ponadto, z Raportu podsumowującego działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” wynika, iż w 2023 roku przemoc stanowiła główny temat przeprowadzonych konsultacji. Najwięcej rozmów dyżurujący przeprowadzili z osobami doznającymi przemocy (44%), niemniej jednak odebrali również 25% połączeń od świadków przemocy. Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoby zgłaszające przemoc, przeważnie wskazują na więcej niż jedną jej formę. Przemoc psychiczna jest tematem większości przeprowadzanych rozmów – zgłaszało ją 8 756 osób (w tym 163 dzieci), z kolei doświadczanie przemocy fizycznej deklarowało 4 551 dzwoniących (w tym 98 dzieci). Odnotowano również przypadki przemocy ekonomicznej (14%) oraz seksualnej (4,5%).

⁵Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz.1232), s. 5-7.

⁶Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce 2023, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa, s. 29.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych gminy należy *opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej*. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- ⇒ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- ⇒ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- ⇒ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy miejsko-wiejskiej Kleszczele. Istotnym elementem *Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kleszczele na lata 2025-2030* jest wprowadzenie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom doznającym przemocy, jak i ją stosującym.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc domową. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów *Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kleszczele na lata 2025-2030*.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- ⇒ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ⇒ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ⇒ ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ⇒ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ⇒ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ⇒ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ⇒ ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ⇒ ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa,
- ⇒ ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ⇒ ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- ⇒ ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ⇒ ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny,
- ⇒ ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego,
- ⇒ ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy,
- ⇒ ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
- ⇒ ustawa z dnia 24 sierpnia 2011 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,
- ⇒ ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ⇒ ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- ⇒ ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ⇒ ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe,
- ⇒ ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji,
- ⇒ ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe,

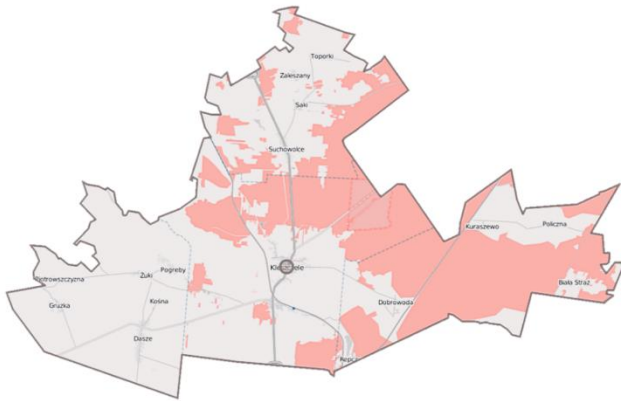

⇒ ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań oraz danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kleszczelach, a także założeń Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 przyjętego uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r.

CHARAKTERYSTYKA GMINY KLESZCZELE

Źródło: www.polskawliczbach.pl

Województwo
podlaskie

Liczba ludności:
2 121

Powierzchnia:
142,9 km²

Przyrost naturalny: **-24,38**

1 060

1 061

urodzenia
10,4%

zgony
89,6%

1

KULTURA

- Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Kleszczelach
- Miejska Biblioteka Publiczna w Kleszczelach

2

OŚWIATA

- Szkoła Podstawowa w Kleszczelach

3

POMOC SPOŁECZNA

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczelach
- Zespół Interdyscyplinarny
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Źródło: Dane statystyczne zamieszczone na grafice pochodzą z 2023 roku (BDL GUS)

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Kleszczele zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, który tworzy Burmistrz Kleszczel powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego mogą wchodzić także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej (jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do Burmistrza), kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych i innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej:

1. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
 - 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
 - 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
 - 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,

- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119).

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację *Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kleszczele na lata 2025-2030* wraz z obszarami ich działania przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania.

Instytucja	Obszar działania
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none">⇒ Wczesna diagnoza i poradnictwo,⇒ udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego,⇒ dystrybucja ulotek edukacyjno-informacyjnych,⇒ udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej,⇒ działania interwencyjne,⇒ organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,⇒ udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych

Instytucja	Obszar działania
	<p>związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień,</p> <ul style="list-style-type: none">⇒ obsługa organizacyjno-techniczna ZI,⇒ wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”,⇒ opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none">⇒ Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,⇒ organizowanie poradnictwa specjalistycznego, specjalistycznej pomocy psychologicznej oraz terapeutycznej,⇒ prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych,⇒ wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”,⇒ opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
Posterunek Policji	<ul style="list-style-type: none">⇒ Wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”,⇒ podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,⇒ opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
Placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">⇒ Ocena stanu ogólnego zdrowia: badanie podmiotowe i badanie przedmiotowe oraz wydanie zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej,⇒ wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”,⇒ opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.
Placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none">⇒ Wczesna diagnoza, opracowanie i realizowanie standardów ochrony małoletnich,⇒ przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy,⇒ wszczęcie procedury i uczestnictwo w realizacji procedury

Instytucja	Obszar działania
	<p>„Niebieskie Karty”,</p> <p>⇒ opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.</p>
<p>Zespół Interdyscyplinarny</p>	<p>⇒ diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,</p> <p>⇒ inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,</p> <p>⇒ inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc,</p> <p>⇒ opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,</p> <p>⇒ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,</p> <p>⇒ powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,</p> <p>⇒ monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,</p> <p>⇒ przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a, ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.)</p> <p>⇒ kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub programie psychologiczno-terapeutycznym,</p> <p>⇒ składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119),</p> <p>⇒ opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.</p>
<p>Grupy diagnostyczno-</p>	<p>⇒ Dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy</p>

Instytucja	Obszar działania
pomocowe	<p>domowej oraz osób stosujących przemoc domową,</p> <ul style="list-style-type: none">⇒ realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia,⇒ zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność,⇒ realizacja działań w stosunku do osób doznających przemy domowej oraz osób stosujących przemy domową,⇒ występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemy domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych albo w programach psychologiczno-terapeutycznych,⇒ występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemy domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń,⇒ monitorowanie sytuacji osób doznających przemy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,⇒ zakończenie procedury NK⇒ dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:<ul style="list-style-type: none">a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury NK,b) wszczęcia procedury NK”,⇒ informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”,⇒ opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemy domowej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.).

Można wyróżnić także podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- ⇒ instytucje kulturalno-rekreacyjne,
- ⇒ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hajnówce,
- ⇒ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce,
- ⇒ lokalne organizacje pozarządowe,
- ⇒ kościoły i związki wyznaniowe.

Zasoby ludzkie:

Zespół Interdyscyplinarny w zakresie realizacji *Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kleszczele na lata 2025-2030* współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy domowej na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- ⇒ pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- ⇒ psychologowie, psychoterapeuci i pedagodzy,
- ⇒ funkcjonariusze Policji,
- ⇒ kuratorzy zawodowi,
- ⇒ pracownicy socjalni,
- ⇒ prawnicy,
- ⇒ pracownicy ochrony zdrowia,
- ⇒ asystenci rodziny,
- ⇒ członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY KLESZCZELE – ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

Na przestrzeni analizowanych lat odnotowano 1 rodzinę korzystającą z pomocy społecznej z powodu przemocy – miało to miejsce w 2022 roku. Z danych wynika, że w 2021 roku 83 rodziny skorzystały z pomocy społecznej, w 2022 roku – 81, a w 2023 roku – 66.

Tabela 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia MOPS z powodu przemocy domowej oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	83	81	66
liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia GOPS z powodu przemocy domowej	0	1	0
udział [%]	0,0	1,2	0,0

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za rozwiązywanie problemów dotyczących zjawiska przemocy jest Zespół Interdyscyplinarny. W ramach przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej w strukturach Zespołu tworzone są grupy diagnostyczno-pomocowe (poprzednio grupy robocze), powoływane w zależności od istniejących potrzeb i indywidualnych przypadków. Ich podstawowym zadaniem jest stworzenie i realizowanie planu pomocy rodzinom, stałe monitorowanie ich sytuacji oraz prowadzenie bieżącej dokumentacji podejmowanych działań i uzyskiwanych efektów.

Na przestrzeni analizowanych lat liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego była stała i wyniosła 4, co oznacza, że posiedzenia odbywały się średnio raz na kwartał. Liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych utrzymała się na względnie stałym poziomie – w 2021 roku było to 9 spotkań, a w 2022 i 2023 roku – po 10 spotkań.

Tabela 3. Dane statystyczne dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	9	10	10

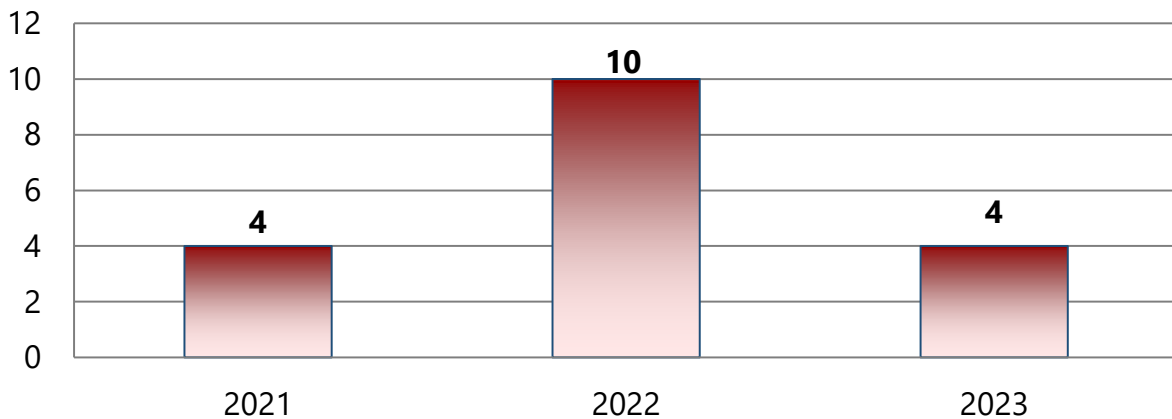
źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Kleszcze za lata 2021-2023

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą domową odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby nią dotkniętej ani osoby stosującej przemoc domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

Na przestrzeni analizowanych lat liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” prezentowała się następująco – w 2021 roku były to 4 formularze, w 2022 roku – 10, natomiast w 2023 roku, podobnie jak dwa lata wcześniej – 4.

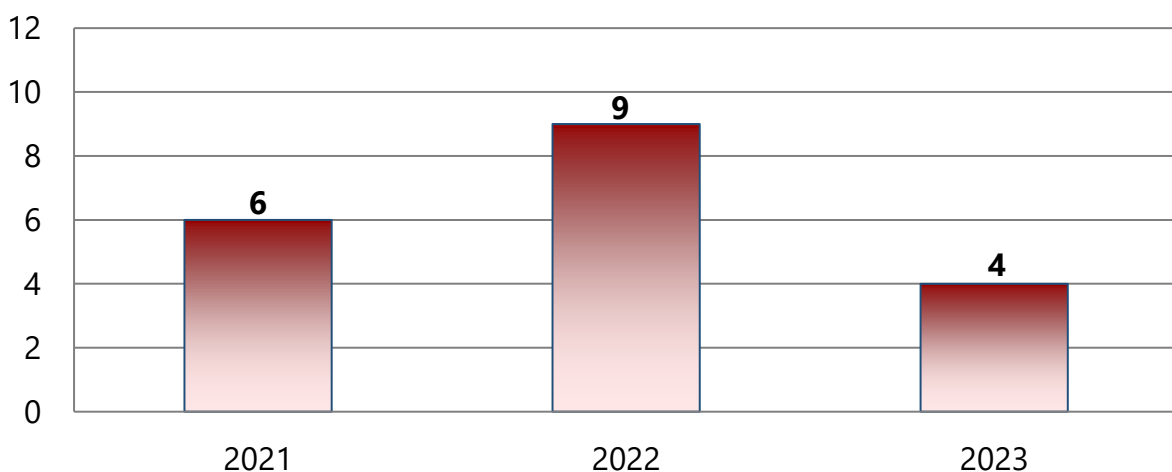
Wykres 1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Kleszczele za lata 2021-23

W 2021 roku liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na terenie Gminy wyniosła 6, w tym 4 procedury zakończono na skutek ustania przemocy, a 2 na skutek braku zasadności podejmowania działań. W 2022 roku zakończono 9 procedur – 1 procedurę zakończono na skutek ustania przemocy, a 8 na skutek braku zasadności podejmowania działań. W 2023 roku zakończono 4 procedury – 3 z nich zakończono na skutek ustania przemocy, a 1 na skutek braku zasadności podejmowania działań).

Wykres 2. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Kleszczele za lata 2021-2023

W 2021 roku członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skontaktowali się z 1 osobą, która doznała przemocy. W tym samym roku nawiązano kontakt z 1 osobą, która stosowała przemoc. W 2022 roku liczba osób doznających przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie MKRPA wyniosła 2, a osób stosujących przemoc – 4. W 2023 roku nie odnotowano takich osób. Na przestrzeni analizowanych lat nie było świadków przemocy domowej, z którymi kontaktowałiby się pracownicy MKRPA.

Tabela 4. Dane dotyczące liczby osób związanych z przemocą domową, z którymi kontaktowali się członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
osoby doznające przemocy w rodzinie	1	2	0
osoby stosujące przemoc w rodzinie	1	4	0
świadkowie przemocy w rodzinie	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Kleszczele za lata 2021-2023

Na terenie Gminy nie funkcjonuje Punkt Wsparcia ani grupa wsparcia, w ramach których mieszkańcy mogliby uzyskać specjalistyczną pomoc w przypadku doświadczania przemocy domowej.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Kleszczele poprzez realizowanie działań profilaktycznych i wspieranie lokalnego systemu pomocy, jednocześnie zapewniając wysoki poziom usług pomocowych dla mieszkańców.

Cel ten będzie realizowany w następujących obszarach:

1 Diagnoza społeczna oraz profilaktyka i edukacja społeczności lokalnej.

2 Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

3 Skuteczne oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

4 Podnoszenie kompetencji oraz szeroka współpraca służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

1. Diagnoza społeczna oraz profilaktyka i edukacja społeczności lokalnej.

lp.	zadanie	Wskaźnik	realizatorzy
1.	Prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom.	Liczba zainicjowanych działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych.	ZI, UM, MOPS, MKRPA, PP, NGO, placówki oświatowe
2.	Rozpowszechnianie informacji na temat miejsc/osób udzielających pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	Liczba działań podjętych w celu rozpowszechnienia informacji.	ZI, UM, PP, MBP, MKRPA, MOKSiR, MOPS, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
3.	Organizowanie, prowadzenie i udział w kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	ZI, UM, PP, MBP, MKRPA, MOKSiR, MOPS, NGO, placówki oświatowe
4.	Edukacja dzieci i młodzieży na temat rodzajów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy.	Liczba zrealizowanych programów/ warsztatów.	UM, PP, PPP, MKRPA, NGO, placówki oświatowe
5.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego.	UM, NGO, MBP, MOKSiR, placówki oświatowe,

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
6.	Budowa świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej oraz związanych z nią innych problemów, poprzez dystrybucję materiałów edukacyjno-profilaktycznych, organizację pogadanek oraz zamieszczanie informacji w mediach lokalnych itp.	Liczba zakupionych materiałów edukacyjnych. Liczba informacji zamieszczonych w mediach lokalnych o tematyce przeciwdziałania przemocy domowej.	ZI, UM, PP, MBP, MKRPA, MOKSiR, MOPS, NGO, placówki oświatowe
7.	Wdrażanie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodziców w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych.	Liczba zrealizowanych programów.	UM, NGO, PPP, placówki oświatowe
8.	Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy poprzez systematyczne przeprowadzenie badań społecznych wśród mieszkańców i uczniów szkół.	Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy.	MOPS, UM, placówki oświatowe
9.	Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania projektów prowadzonych przez NGO.	Liczba zrealizowanych działań.	UM, NGO

10.	Prowadzenie poradnictwa, przede wszystkim poprzez działania edukacyjne ukierunkowane na wzmocnienie funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małych dzieci w ciąży.	Liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	UM, PPP, placówki oświatowe
11.	Współpraca z mediami oraz sektorem NGO w celu upowszechniania informacji dotyczących możliwości i form uzyskania pomocy.	Liczba opracowanych materiałów informacyjnych.	

2. Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

lp.	zadanie	wskaźnik	Realizatorzy
1.	Udzielanie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia.	ZI, MOPS, PCPR, UM
2.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	Liczba porad udzielonych osobom doznającym przemocy.	ZI, MKRPA, MOPS, UM, NGO, PCPR, PPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
		Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa.	
3.	Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą domową.	Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu problemu przemocy.	MOPS
4.	Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba rozpoczętych/zakończonych procedur.	ZI
		Liczba rodzin objętych procedurą.	
5.	Wsparcie socjalne rodzin, w których występuje problem przemocy domowej.	Liczba rodzin, które objęto pracą socjalną.	MOPS
6.	Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	MOPS

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
7.	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy domowej poprzez umieszczanie ich w pieczy zastępczej oraz zabezpieczenie środków na ich pobyt.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z powodu przemocy domowej.	PCPR, MOPS
8.	Kontynuowanie działalności w zakresie wsparcia osób uwikłanych w problem przemocy domowej, w związku z uzależnieniem członka rodziny.	Liczba osób objętych wsparciem.	MKRPA, UM
9.	Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych powołanych do realizacji procedur „Niebieskie Karty”.	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. Liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych.	ZI
10.	Współpraca między samorządem a organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	Liczba zrealizowanych projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	UM, NGO
11.	Upowszechnianie informacji o dostępności do danych teleadresowych z zakresu wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	MOPS, UM
12.	Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali komunalnych.	Liczba lokali komunalnych przyznanych w pierwszej kolejności osobom doznającym przemocy domowej.	UM

3. Skuteczne oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Informowanie osób stosujących przemoc domową o konsekwencjach oraz zobowiązanie ich do podejmowania działań zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy, w tym do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i/lub psychologiczno-terapeutycznych.	Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w Programie.	ZI, PP
		Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D”.	
2.	Motywowanie i/lub kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych stosujących przemoc domową.	Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe.	MKRPA, ZI
3.	Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia i miejsc, w których osoba zwykle lub regularnie przebywa.	Liczba interwencji związanych z naruszeniem zakazu zbliżania, kontaktowania się lub wstępu, przez osobę stosującą przemoc domową.	PP
4.	Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc, które nie podjęły się uczestnictwa w obowiązkowym programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym.	Liczba złożonych zawiadomień o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.	PP, ZI

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
5.	Rozpowszechnianie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe instytucji, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową.	Liczba przekazanych informatorów.	MKRPA, MOPS, UM
6.	Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	ZI, PP

4. Podnoszenie kompetencji oraz szeroka współpraca służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

lp.	zadanie	wskaźnik	realizatorzy
1.	Przeprowadzanie szkoleń/seminariów/konferencji dla pracowników instytucji i organizacji o tematyce udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba zorganizowanych szkoleń/seminariów/konferencji.	MOPS, ZI, MKRPA, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
2.	Uczestnictwo nowo powołanych członków ZI w obowiązkowym szkoleniu.	Liczba członków ZI uczestniczących w szkoleniu.	ZI
3.	Uczestnictwo członków grup diagnostyczno-pomocowych w szkoleniach, w szczególności w zakresie pracy z osobą doznającą przemocy domowej oraz osobą stosującą przemoc domową.	Liczba członków grup diagnostyczno-pomocowych, uczestniczących w szkoleniach.	ZI
4.	Opracowanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych.	ZI
5.	Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi.	Liczba wniosków o nałożenie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych.	PP, ZI

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- ⇒ mieszkańców gminy Kleszczele, w tym osób zagrożonych wystąpieniem problemu przemocy domowej,
- ⇒ osób doznających przemocy domowej,
- ⇒ osób stosujących przemoc domową,
- ⇒ świadków przemocy domowej,
- ⇒ osób i instytucji zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

PRZEWDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kleszczele na lata 2025-2030 zakłada:

- ⇒ zmianę biernych postaw społeczności lokalnej względem zjawiska przemocy domowej,
- ⇒ podniesienie jakości funkcjonowania rodzin, w tym promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- ⇒ poszerzanie dostępności i skuteczności pomocy dla osób doznających przemocy,
- ⇒ wzmocnienie efektywności działań ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc domową,
- ⇒ wzrost liczby działań dotyczących profesjonalnej pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach *Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kleszczele na lata 2025-2030* finansowane będą z budżetu Gminy, w tym budżetu MOPS oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu Programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej powinny opierać się na:

- ⇒ ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ⇒ ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- ⇒ opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć przynajmniej jedną z niżej wymienionych technik badawczych, tj.:

- ⇒ analizę dokumentów,
- ⇒ badanie ankietowe adresatów Programu,
- ⇒ badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanemu problemom.

Proces wdrażania założonych w niniejszym Programie działań i celów oraz informacja o aktywności Zespołu Interdyscyplinarnego w danym roku, będą przedmiotem corocznych sprawozdań przedkładanych Burmistrzowi Gminy Kleszczele przez Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kleszczelach. Za koordynowanie realizacji *Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kleszczele na lata 2025-2030* odpowiedzialny jest Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kleszczelach.

Realizacja *Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kleszczele na lata 2025-2030* obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w kolejnej tabeli.

Tabela 5. Harmonogram wdrażania Programu

etap	wyszczególnienie	termin realizacji
etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Miasta Kleszczele o przyjęciu do realizacji <i>Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kleszczele na lata 2025-2030.</i>	IV kwartał 2024 r.
etap II	Koordinacja realizacji zadań objętych Programem.	I kwartał 2025 r. – IV kwartał 2030 r.
etap III	Monitoring.	corocznie w okresie od 2025 r. do 2030 r.
etap IV	Ewaluacja Programu.	I kwartał 2031 r.

Źródło: Opracowanie własne.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Przemoc domowa to problem o globalnym zasięgu, którego rzeczywista skala często pozostaje trudna do określenia z powodu wstydu, lęku oraz ukrywania takich sytuacji przez rodziny i ich otoczenie. Kluczowe znaczenie w przeciwdziałaniu temu zjawisku oraz ochronie osób nim dotkniętych ma wdrożenie programów wsparcia, obejmujących zarówno osoby doświadczające przemocy, stosujące przemoc, jak i świadków takich incydentów. Skuteczność tych działań zależy od zaangażowania oraz ścisłej współpracy między różnymi instytucjami i specjalistami.

Jednym z najważniejszych narzędzi walki z przemocą domową jest zwiększanie świadomości społecznej, co pomaga zmniejszyć akceptację dla przemocy. Edukacja społeczna w gminie Kleszczele stanowi realną szansę na zbudowanie społeczności, która będzie aktywnie przeciwdziałać przemocy.

Interwencje wobec osób doświadczających przemocy oraz tych, którzy ją stosują, muszą być wszechstronne i długofalowe. Sama pomoc psychologiczna nie wystarczy – konieczne są działania zmierzające do trwałej zmiany zachowań osób stosujących przemoc oraz poprawy jakości życia społecznego i emocjonalnego tych, którzy przemoc doświadczają.

Cele i zadania określone w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kleszczele na lata 2025-2030 powinny, dzięki współpracy wszystkich instytucji działających na tym terenie, przyczynić się do stworzenia skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy. Tego rodzaju zintegrowane działania są niezbędne, aby zapewnić lepszą ochronę i wsparcie wszystkim dotkniętym przemocą domową.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

SPIS TABEL

Tabela 1. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania.....	15
Tabela 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia MOPS z powodu przemocy domowej oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	20
Tabela 3. Dane statystyczne dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023.....	21
Tabela 4. Dane dotyczące liczby osób związanych z przemocą domową, z którymi kontaktowali się członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023.....	23
Tabela 5. Harmonogram wdrażania Programu.....	36

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023.....	22
Wykres 2. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023.....	22